Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

СССР өлөөнүөк ороҥуоннаах комитэтын уонна үлэһиттэр депутаттарын ороҥуоннаах Советын органа
Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

№69 (327) | БЭЭТИНСЭ Атырдьах ыйын 30 к. 1957 с. | Тахсара 4-с сыла

СССР профсоюзтарын Ленин орденынан наҕараадалыыр туһунан

СССР Верховнай Советын Президиумун ЫЙААҔА

Россиҥа аан бастакы революционнай профессиональнай союзтар тэрилтэлэрэ 50 сыла туолуутунан сибээстээн, маны сэргэ Советскай Союз рабочай кылааһын профессиональнай тэрилтэлэрэ социалистическай тутуу дьыалатыгар уһулуччулаах үтүөлэрин, кинилэр коммунизм оскуолатын быһыытынан дьоһуннаах итэр оруолларын учуоттаан туран, СССР профессиональнай союзтарын **Ленин** орденынай наҕараадалыырга.

СССР Верховнай Советын Президиумун Председателэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР Верховнай Советын Президиумун Секретара М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль 1957 с. атырдьах ыйын 20 к.

Дойду баайыыларыгар

Атырдьах ыйын 20 күнүнээҕи даннайынан дойдуга 62,5 мөлүйүөн гектар сир бурдуга, атыннык эттэххэ, быһыллыахтаах бурдук аҥарыттан ордуга быһылыыта. Туорахтаах культуралар дойду саамай хоту ороҥуоннарыгар кыгары бустулар. Бурдук быһыыта хайы-үйэ Архангельскай уобаласка, Коми АССР-га, Карелия уонна Саха республикаларыгар үгэнэн ыытыллар. Дойду хара буора суох кинин зонатыгар куоластаах культура ыһыытын аҥарыттан ордуга быһылыыта. Урал, Сибирь, Казахстан курдук дойду саамай киэҥ сэлиэһинэй ыһыллаах ороҥуоннарын колхозтара, МТС-ра уонна совхозтара бурдук хомуурун түмүктүүр саамай былдьаһыктаах кэмиэ үктэннилэр. Сибиргэ икки мөлүйүөн гектар сир үүнүүтэ хомулунна. Дойду соҕуруу өттүгэр куоластаах культура хомуура сүүрүнэн бүттэ. Сүүһүнэн мөлүйүөн буут бурдук государствоҕа туттарылынна. Украина соҕуруу өттүгэр, Литвияҕа, Кубаҥа, Каменскай уобаласка кукуруза хомуура саҕаланна.

(ССТА).

Ороҥуоннаах Совет үһүс сессията

Атырдьах ыйын 20 күнүгэр ороҥуоннаах Совет тэрдүс ыҥырылаах үһүс сессията буолан ааста. Сессия тэрээһини бөҥхүрүөһү көрдө.

Сессия райсовет исполкомун чилиэнэ таб. Васильев Г. И. үөрэххэ барбытынан сибээстээн кинини исполком чилиэнин эбээһинэһиттэн уонна райисполком председателэ таб. Верешкин П. М. райком бастакы секретарынан талыллыбытынан сибээстээн райисполком председателин эбээһинэһиттэн босхолоото.

Сессия ороҥуоннаах Совет исполкомун председателинэн уонна исполком чилиэнинэн 2 №-лээх биэрэктээҕи быыбардыыр уокуруктан депутат таб. **Винокуров Константин Митрофановиһы** талла.

Иккис республиканскай сүлүөт кыттыылаахтара

Соторутааҕыта Якутскай куоракка буолбут булчуттар республикатааҕы иккис сүлүөттэригэр биһиги ороҥуоммут чулуу булчуттара т.т. Елена Иванова («Победа»), Николай Кучаров («Ээйик»), Христофор Христофоров уонна Полина Петрова буоланнар кыттыыны ылылар.

Сүлүөт кыттыылаахтарын үтүө опыттарын кытары сиһилии билсистилэр уонна ийэ дойдуга элбэх кылааннаах түүлээҕи хайдах бултаан туттарар туһунан элбэххэ үөрэннилэр.

Ороҥуон чулуу булчуттара иннинитин даҕаны Ийэ дойду валютнай фонун хаҥатарга күүстэрин харыстаабакка үлэлиэхтэрэ диэн эрэнилэр.

„Сардаҥа“ корр.

Тыа хаһаайыстыбатын саҥа техниката

Быйыл ТХБСВ МТС-тарга уонна совхозтарга ыытыллар 500-тэн тахса араас массыыналар көрүҥнэрэ көрдөрүллэр.

Выставкаҕа Челябинскай завод саҥа модун күүстээх дизель электрическай—«ДЭТ-250» уонна «ЧТЗ-140» тракторлара бааллар.

Бу массыыналар аҥаардас модун күүстэринэн эрэ буолбакка, ону ааһан, хаанна баҕарар уонна бадараанныах, торфалаах сирдэргэ хаһа баҕарар иҥиҥэһэ суох үлэлиллэринэн киһини кэрэхсэтэллэр. «ЧТЗ-140» трактор кэтирэтиллибит гусеницалаах. Трактор герметическай вентеляционнай уонна оттуллар оҥоһуктардаах.

Кэнэки биримэҕэ дылы биһиги промышленносыт электричестванан ыытыллар тракторлары оҥоро илик этэ. Дьэ ол да иһин механизаторлар массыына оҥорооччуларга саамай сөптөөх модьууру туруорбуттара. Оттон билигин быыстапкаҕа сылдьаччылар Харьковскай, Владимирскай уонна Минскэй заводтар оҥорон таһаарбыт саҥа массыыналарын кытта билсистилэр. Бу заводтар оҥорон таһаарбыт тракторлара электричестванан үлэлиллэр.

Быыстапка урукку дьылтан уратытынан, быйыл массыына үрдүгэр тиэллэ сылдьар массыыналардаах уонна тэриллэрдээх бэйэтэ хаамар «ДСТ-14» диэн тракторлар кузова суох араамалара көрдөрүллүүлэр. Маннык тракторлар хаһаайыстыба бары усулуобуйаларыгар ситиһиилээхтик бэрэбиэркэлэнэн үчүгэй түмүктэри биэрдилэр.

Харьковскайдааҕы тракторнай завод маннык тракторлары маассабайдык оҥорон таһаарыыга киирдэ. Маны таһынан «Массыына оҥоһуута» диэн павильоҥҥа үөрэтиллэ сылдьар 16 ат күүһэ күүстээх салгыынан сойутуллар дизель хамнатааччылаах бэйэтэ хаамар тракторлар кузова суох араамалара көрдөрүлүүлэр.

Кырыы оҥорор араас саҥа массыыналар көрдөрүллэллэр. Ордук механизаторлар итэриэстэрин Октябрьскай революция аатынан завод оҥорон таһаарбыт биэс корпустаах саҥа булууга тардар. Бу булуук корпуһун үөһэ-аллара түһэрии араама олорор гидровлическай (уу күүһүнэн үлэлиир) көтөҕөччүнэн оҥоһуллубут уонна тракторист бэйэтэ салайар. Аны тракторга булуугу холбуурга анал киһи үлэлээбэт.

Быыстапка павильоннарыгар уонна аһаҕас площадкаларга тиэллэ сылдьар массыыналар, кырыы оҥорор уонна ыһар о.д.а. көрүҥнээх массыыналар көрдөрүлүннүүлэр.

Киһи болҕомтотун ордук түөрт корпустаах тиэллэ сылдьар сири хорутар булуук ылар. Кини «ДТ-54» диэн тракторга тиэллэр. Булуук икки комплектаах. Түөрт комплектар корпустара кырыы хорутарга булуукка Т. С. Мальцев ньыматынан туруоруллаллар.

«Коммунар» завод оҥорон таһаарбыт массыына үрдүгэр тиэйиллэ сылдьар бурдуту баҕар массыына ордук интэриэһинэй. Бу массыына «Белорусь» диэн тракторга тиэллэр. Массыынаны үөһээ-аллара түһэрии гидравлическай ньыманан барар. Бу массыына хотууруу суолун кэтитэ 4 метр, чааска оҥорон таһаарыыта 1,12 гектар.

Тиэллэ сылдьан бурдугу быһар массыыналар билигин совхозтарга, МТС-тарга киирдилэр.

Бурдук туораабыт ыраастыыр массыыналар ортолоругар Ростовскай уобалас Аксайскай МТС үлэһитэ т. И. Г. Крацеццца оҥорбут бурдугу ыраастыыр массыыната баар. Массыына бэйэтэ электричестванан ыытыллар. Кинини түөрт киһи үлэлэтэр. Бу массыына уон чаас иһигэр 200 тонна бурдугу ыраастыыр.

Быыстапкаҕа кукурузаны араарар ыраастыыр массыыналар көрдөрүлүннүүлэр. Кинилэр ортолоругар кукуруза початкатын хомуйар уонна ыраастыыр массыыналар эмиэ бааллар. Маны таһынан хортуоскаҥы уонна оҕуруот астарын ыраастаан араартыыр араас массыыналар маассабай оҥоһукка уонна чинчийиигэ сылдьаллар.

Массыына агрегатыгар свеклаҥы хомуйар саҥа комбайн эмиэ көрдөрүллэр. Массыына биир биримэҕэ 3 кэккэнэн свеклаҥы хостоон төрдүн уонна ботваларын тус-туһунан араарар чөмөхтүүр уонна илиинэн ыраастаммакка тиэйиллэн сахарнай заводка тиийэр. Хомуйарга анаан икки кэккэнэн хомуйар саҥа комбайн оҥоһуллуна.

Хлопчатнигы оҥорон таһаарарга аналлаах буспатах хлопканы ыһыллыаҕыттан хомуйуллуор дылы үлэлиир массыына оҥоһулунна. Хлопкаһыт механизаторлар быыстапкаҕа соҥо-тиэллэ сылдьар квадратнай, гнездовой сеялкалары, уоҕурдар культиваторлары, хлопогы хомуйар массыыналары үөрэттилэр.

Билиҥҥэ дылы хлопчатнигы хомуйарга биһиэхэ массыына суох этэ. Бу маннык ыарахан үлэ суох оҥоһулунна. Советскай конструктордар хлопчатник отун быһар массыынаны оҥордулар. Массыына чааска 1,2 гектар хлопчатник отун хомуйар.

Биһиги промышленнаспыт бадараанныах сирдэри туһаҕа таһаарыыга уонна ходуһалары, мэччирэҥнэри тупсаратыыга анаммыт саҥа модун күүстээх элбэх саҥа массыыналары уонна тэриллэри оҥорон таһаарар. Бу техника «Уу хаһаайыстыбата» диэн быыстапка биир павильоҥуар көрдөрүллэр.

Маннык саҥа экскаватордар, бульдозердар, кустерезкалар, бадараанныах уонна талахтаах дьэбэрэ сирдэр булуукҕара бааллар.

Элбэх бэртээхэй массыыналары биһиги промышленнаспыт сады олордоччуларга биэрдэ. Бу техника «мичуринскай сад» диэн болуоссакка көрдөрүллэр. Садтары уонна виноградтары дириҥник олордоҥо анаммыт саҥа плантажнай булууктар бааллар.

Биир улахан болҕомто ыраах сүөһү ферматын ыарахан үлэлэрин механизациялааһыҥа саҥа ситиһиилэри көрдөрүүгэ уурулунна. Икки кэккэнэн ыраах турар хотоҥуар курдуттан элбэх киһи тоҕуоруйар. Маннык ыраах ыаһын бастыҥ методтара оҥу ааһан автоматическай уулаттыы, үөһэнэн уонна сиринэн сүөһү аһылыгын тиэйэн аҕалыы уонна ноһуомун тоҕуу о.д.а. көрдөрүллэллэр.

Сибиниҥэни бэйэтэ аһатар уонна автоматическай уулаттар ньымалар киэҥник көрдөрүлүннүүлэр.

Тыа сирин үлэһиттэрэ сир оҥоһуутун уонна сүөһү ситиитин бары салааларыгар тыа хаһаайыстыбатын бороҕуукуйатын элбэтиигэ тыа хаһаайыстыбатын бастыҥнарын опыттарын ситиһиилээхтик туһанан саҥа кыайыылары ситиһиэхтэрэ.

Г. Григоренко,
инженер.

Сурутуубутун туппаппыт

Мин быйыл «Ленин суола» уонна «Охота и охотоводство» сурунаалларга итиэннэ «Сардаҥа» хаһыакка сурутан бэйэм билиибин үрдэтиэргэ быһаарыммытым.

Бу сурутууларбын Кирбэйтэн кэлэбэр «Коммунизм» колхозка көһөттөрбүтүм үрдүнэн күн бүгүҥнээҥнэ диэри хайаларын да тута пликпин.

Колхоз саһылы питээччилэрэ хаһыаты, сурунаалы аахпатахтара ыраатта, маныаха ким даҕаны сөптөөх болҕомтотун уура плик.

Хаһаанна диэри биһиги бу курдук дойду ис, тас баҕаһыаныатын кытары билсибэккэ эрэ, хаһыата, сурунаала суох сылдьыахпытый диэн колхозтааҕы маҥнайгы сүһүөх партийнай тэрилтэттэн ыытарга тиийиллэр.

В. Николаев.

Эбии үлэһит наада

«Коммунизм» колхоз быйыл күөх кырсаны ылан питэргэ саҥа бэлэмнэнии үлэни ыытар.

Олох сотору биримэнэн кырсалар кэлээри тураллар, олгынан баран маныаха боччумнаах үлэ ыытылла плик.

Билигин үс киһи эрэ үлэлиир, онон бу үлэҕэ эбии киһи биэрэр туһунан колхоз правленнета быһаарыылаах дьаһалы ылыныах тустаах.

(Биһиги корр.).

Врач сүбэтэ

Табах киһи үйэтин кылгатар

М. ЩЕПЕТОВ,
РСФСР уонна Саха АССР үтүөлээх враһа.

Былыргы олох куһаҕан үгэһиттэн бипирдэстэрэ табахтааһын буолар. Саха сирин нэһилиэнньэтин ортотугар эр дьоннор, дьахталлар да, оҕолор да соторутааҕыта олус маассабайдык табаҕы тардар этилэр. Киниин киһи организматын көрдөбүлүн быһыытынан сыаналыыллара. Ол саҕана үгүс дьоннор табах киһиэхэ туһалыыр, ас буһарыгар уонна нервнэй система сыныьанарыгар көмөлөһөр курдук саныыллара. Оттон билигин табах киһи организмыгар буортулааҕын туһунан оннооҕор табахсыттар бэйэлэрэ этэллэр. Ол эрээри итти үгэстэрин бырааҕарга эрэйдэнэллэрин олус ыараханнык саныыллар.

Биһиги хаһыа да буолан 1956—1957 сылларга сүүһүнэн колхозтаахтары, сулууспалаахтары Уус-Алдан уонна Амма оройуоннарыгар көрсубүппүт. Кинилартэн 40—50 бырыһыаннара 4—10 саастаахтарыттан табаҕы тардыбыттар. Ити чахчы табах буортутун туһунан улахан дьоннорго эрэ буолбакка, оҕолорго эмиэ өйдөтөр наадатын көрдөрөр.

Табаҕы үһүн бириэмэҕэ тардыы киһи организмын улаханнык буортулуурун наука дакаастаабыта. Кини ордук дьахталларга улахан содуллаах. Дьахтар нервнэй системата дьааты тулуйумтуота суох. Ол иһин атын организмын буортулуурун таһынан эмпийин үүтүн эмиэ буортулуур. Табах оҕону бары өттүнэн буортулуур. Табахсыт оҕолор атын оҕолордооҕор үөрэхтэригэр мөлтөх, сотору сылайымтыа уонна умнумтуо буоларын учууталлар мэлдьи бэлиэтиллэр. Оҕо оннооҕор табах тардыллыбыт хоһугар сылдьара доруобуйатыгар буортулаах. Табахсыт киһини кытта бир хоско сытар оҕо куһаҕанныгык утуйарын, төбөтө ыалдьарын үгүс төрөппүттэр билэллэр. Оннооҕор, сорох аҕыс-тоҕус ыйдаах оҕолор табахсыт иһэлэрин эмпийин эмэртэн аккаастаналлар, онон бэйэлэрин доруобуйаларын табах буортулуурутган көмүскэнэллэр.

Табахха углерод аһыыта, сералаах водород, аммиак, эфириэй арыы уонна олус күүстээх дьаат—никотин баалдар. Бир хаапыла никотины кутуйах хараҕар таммалаттахха, холууп тумсугар никотины чугаһаттахха кинилэр тута өлөллөр. Ыкка бир хаапыла, сылгыга 8 хаапыла никотины уколунан биэрдэххэ эмиэ өлөллөр.

Оттон киһи грамм 10 гыммыгган бирин саҕа никотины сиэтэҕинэ олоҕун сүтэрэр. Никотин табаҕы кытта киһи организмыгар кыра-кыратык киирэр буолан эмискэ өлөрбөккө сыыйа буортулуур. Бир бөппүрүөскэни тартахха никотин 1 граммын 1000 гыммыттан бирэ киһиэхэ иҥэр. Никотин киһиэхэ киирэн хаан сүүрэр тымырдарын кыаратар. Бир бөппүрүөскэни тарпыт киһи тымырдара 30—40 мүнүүтэ устатыгар кыарыыр. Оччоҕо чаас аҥара буола-буола тардар киһи тымырдара мэлдьи кыараҕас сылдьар.

Смоленскайдааҕы медицинскэй институт чинчийиитинэн тымыр кыараһыныттан сүрэх мөлтөөһүнэ уонна киһи өлүүтэ табахсыттарга 13 төгүл элбэх. Кини тымыры буортулуурун таһынан сүрэх үлэтин мөлтөтөр. Табахсыт киһи сүрэҕэ тарпат киһитээҕэр суукка ҕа 10 тыһыынчанан ордук элбэхтик тэбэр. Киниларэ хааннарын батгааһына эмиэ ордук үрдүк буолар.

Никотин нервнэй системаҕа куһаҕан содуллаах. Аан дойду стахымакка урукку чемпиона Алехин табахтыырын бырааҕын эрэ баран саахымакка үчүгэйдик оонньуур буолбутун, аан дойдуга бастаабытын бэлиэтээн эппитэ. Кини табахтыыр эрдэхпинэ, умнуган, нервнэй системам ыалдьар уонна күүспүнэн мөлтөх этим диэн кэпсиир. Нуучча ученайа А. Е. Щербак ыкка опыт оҥорон никотин мэйиигэ улаханнык дьайарын, онтон кини уолан-аччаан барарын дакаастаабыта. Киһи сылайан табах тартаҕына, кини мэйиитин үлэтэ күүһүрэн, сылайбыта ааспыт курдук саныыр. Ити мэйии сарыыта чараһыырыгар тириэрдэр. Хас бирдии бөппүрүөскэ икки литр кэриҥэ буруолаах, сүүһүнэн мөлүйүөн кытаанах кыра частицалаах буолар. Табах итии буруота киирэн киһи үөһээҥи тыынар сирдэрин кэриэрдэр. Ол содулугар киһи күөмэйэ кэһиэҕирэр, элбэхтик сөтөллөр. Дьэ ити иһин, табахсыт дьоннор олус улаханнык хахсайан сөтөллөллөр. Киниларэ тыҥалара бронхитынан ыалдьыыга икки төгүл элбэх буолар.

Табах куртаҕы, оһоҕоһу эмиэ буортулуур. Куртах аһыыта элбээһиниҥэр тириэрдэр. Куртах бааһырыыта табахсыт дьоннорго 12 төгүл элбэхтик көстөр.

Табах итинник элбэх буортулаах буолан киһи үйэтин быдан кылгатар. Профессор С. П. Боткин өлүөн иннинэ эппитэ: «Мин табахтаабатаҕым буоллар өссө 10—15 сыл олоруом этэ». Уһун үйэлээхтик олорбут дьоннор бары табахсыта суохтар. Азербайджанскай ССР «Комсомол» колхозун чилиэнэ Махмуд Эйвазов 148 саастаах, кини хаһан да табахтаабатаҕа.

Табах—сэллигинэн ыалдьыы, гипертония, инфаркта уо.д.а. ыарылары күөдьүтэр бир биричиинэ.

Бу куһаҕан үгэһи хаалларыахха наада. Маныаха тулуурдаах эрэ буолуохха. Табахтыырын уураппыт киһи икки-үс нэдиэлэҕэ эрэ ыараханнык сылдьар, аҕыйахтык аһыыр, утуйара мөлтүүр. Кини итини тулуйдаҕына кэнникі күнтэн-күн аайы сэргэхсийэн, үчүгэй буолан иһэр. Кэнникі табахтыыр киһини көрдөҕүнэ сиргэнэр, бэйэтин хайҕана саныыр буолар.

Биһиги бу буортулаах үгэстэн оҕолору, эдэр дьоннору букатын босхолуох тустаахпыт. Ол иһин учууталлар, медицинскэй үлэһиттэр оҕолор ортолоругар өйдөтөр үлэни ыытыахтаахтар. Табаҕы бырааҕыы—киһи доруоруйатын бөҕөргөтүү, туһсарыы.

★

Грузинскай ССР. Советскай былаас сылларыгар Цхалтубатааҕы бальнеологическай курорт киэҥник сайынна. Курорт билигин 2950 миэстэлээх 14 саноторийдаах. Манна эбии 1000 миэстэлээх 6 санатория саҥа тутуллар.

Снимокка: Цхалтубо Кинин паркатыгар киирии аана.

П. Луценко фотота.
ССТА фотохрониката.

★

СОВЕТСКАЙ СОЮЗКА

Таджикскай ССР

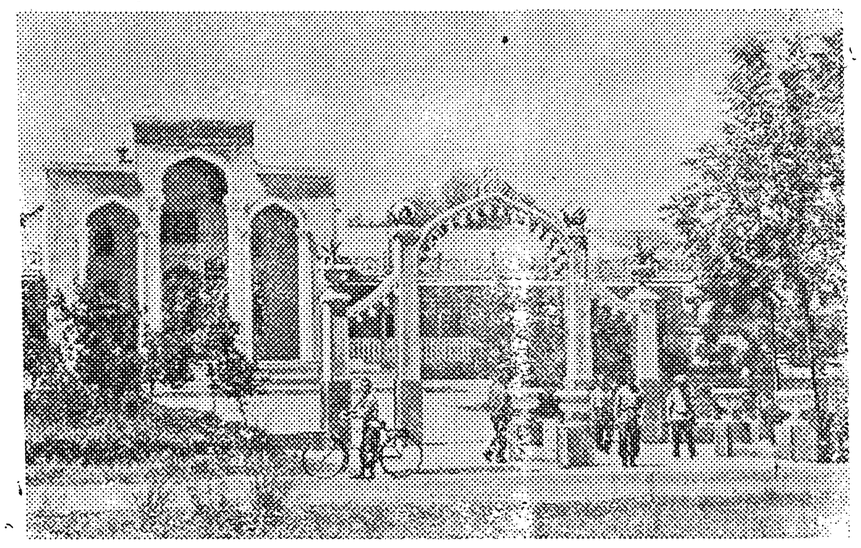

Курган-Тюбинскай оройуон Ленин аатынан колхозтаахтары культура дьиэтэ.

Б. Зайцев фотота. ССТА фотохрониката.

Ыалдьааччыга — тайҕа ыллыгынан

ИРКУТСКАЙ, атырдьах ыйын 8 күнэ, (ССТА). Иркутскай уобалас уонна Красноярскай кыраай кыраныыссаларыгар хайалар быыстарыгар, сэлиэнньэлэртэн тэйиччи Агульскай күөл баар. Бу күөл кытыытыгар билигин научнай популярнай фильмнэр Москватааҕы студияларын киноэкспедицията үлэлиир, кини советскай туризм туһунан хартыыналары устар. Экспедиция кыттыылаҕа географ таб. Бовина эмискэ улаханнык ыалдьыбыта. Кинини врач баар нэһилиэнньэлээх пуунугар бэрт түргэнник тиэрдэ охсуохха наада. Оттон тумана бэрт буолан, вертолет көтөрө саммат этэ. Туман өссө күүһүрбүтэ. Онон Верхняя Гутара диэн сэлиэнньэҕэ врач аҕалтара сирдьит биэрэн экспедиция икки үлэһитин сатыы ыыпыттара.

Врач З. И. Крейденкова, дьолго миэстэтигэр баар буолан биэрбитэ. Киһи ыалдьыбытын туһунан истээт, кини суолга хомуммутунан барбыта. Кини тайҕа омоон ыллыктарынан туруору хайалары дабайан, дохсун сүүрүктээх үрүйэлэри кэһэн киноэкспедиция лаҕырыгар барсыбыта. Кинилэр икки суукка устатыгар айаннаабыттара. Ол түмүгэр географ Бовинаҕа эмиэн көмө сөптөөх бириэмэтигэр оҥоһулуна.

—o—

Дэҥҥэ буолар түбэлтэлэр

Дьикти эппэрээссийэ

Японияҕа Сидзуока куорат баланыыссатын враһа Садао Омура бэйэтин мунгурдааҕын бэйэтэ эппэрээссийэлэммит. Эппэрээссийэтин 35 мүнүүтэ устатыгар оҥорбут. Бу эппэрээссийэ олус табыллыбыт.

СЭДЭХТИК БУОЛАР ТҮБЭЛТЭ

Хотугу Вьетнамҥа Зас Тху диэн дэриэбинэ олохтоохо Нинь Винь диэн дьахтар быйыл тохсунньу эргэтигэр уол оҕону төрөппүт. Ол эрээри иһэ хаптайбатах. Онтон 40 хонон баран өссө бир уолу төрөппүт. Уолаттар бэйэ-бэйэлэригэр олус маарынныаһаллар.

Оҕолор билигин доруобайдар.

БИИР СИБИИННЬЭТТЭН — 26 ОҔО

УФА. (ССТА). Атырдьах ыйын ортотугар Туймазинскай оройуон «Первого мая» диэн ааттаах совхозуттан бир ийэ сибиинньэ 11 оҕону төрөттө. Уон үс хонон баран бу сибиинньэ 15 оҕону эбии төрөттө. Сибиинньэ оҕолоро бары бир тэҥник улаатан иһэллэр.

—o—

Аҕыйах строкалар

Үрүҥ көмүс олус үчүгэй свойстволааҕа бэрт былыргыттан биллэр: үрүҥ көмүһү аһаҕас бааска уурдахха, баас түргэнник оһор. Үрүҥ көмүс иһиккэ кутуллубут уу хас да нэдиэлэ устатыгар буортутуйбат. Ити быһаарыыта олус судургу. Ыраас үрүҥ көмүс уонна кини холбоһуктара микровтары өлөрөр свойстволаахтар. Үрүҥ көмүс поннарын —электрическай питилээх кыракый частицаларын—сабыдыалларынан микроорганизмнар өлөн хаалаллар.

Редактор М. Л. БАИШЕВ

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөнүөк оройуона. Редакцияҕа киирэр сурукка араспаанньаны, ааты, аҕа аатын толору суруллуохтаах.

Заказ № 327 Оленекская районная типография. Тираж 400.